

3. Кардашов М. В. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: 2007. – 296 с.

4. Коновець С. В. Образотворче мистецтво в початковій школі: Методичний посібник. – К.: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 2007. – 80 с.

5. Кузин В. С. Методика обучения изобразительному искусству в школе. – М.: Просвещение, 1989. – 129 с.

6. Шорохов Е. В. Методика преподавания композиции на уроках изобразительного искусства в школе. – М., 1977. – 143 с.

REFERENCES

1. Antonovych, Ye. A., Svyd, S. P., Protsiv, V. I. (1944). *Khudozhni tekhniky u shkoli*. [Art techniques in school]. Kyiv.

2. Demchak, S. M. (2016). *Obrazotvorche mystetstvo. Al'bom-posibnyk dlya 4 klasu*. [Art]. Ternopil'.

3. Kardashov, M. V. (2007). *Teoriya i metodyka vykladannya obrazotvorchoho mystetstva*. [Theory and methodology of teaching fine arts]. Navchal'nyy posibnyk dlya studentiv vyshchlykh navchal'nykh zakladiv. Kyiv.

4. Konovets, S. V. (2007). *Obrazotvorche mystetstvo v pochatkoviy shkoli*. [Fine Arts in Elementary School]. Metodichnyy posibnyk. Kyiv. Instytut pedahohiky i psykhohohiyi profesyynoyi osvity APN Ukrainy.

5. Kuzyn, V. S. (1989). *Metodyka obuchenyya yzobrazytel'nomu yskusstvu v shkole*. [Methodology of teaching fine arts at school]. Moscow. Prosveshchenye.

6. Shorokhov, E. V. (1977). *Metodyka prepodavannya kompozysyy na urokakh yzobrazytel'noho yskusstva v shkole*. [Method of teaching composition at the lessons of fine arts at school]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музично-теоретичних та інструментальних дисциплін Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Наукові інтереси: становлення і розвитку мистецької освіти в Україні, теорія і методика викладання мистецьких дисциплін

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHERKASOV Volodimer Fedorovich –

doctor of pedagogical sciences, professor department of music-theoretical and instrumental subjects of Centralukrainian Volodymyr Vinnichenko State Pedagogical University

Circle of scientific interests: the formation and development of the formation and development of artistic education in Ukraine, the theory and methodology of teaching artistic disciplines.

Дата надходження рукопису 21. 09. 2017 р.

УДК 37.378

КИСЛЕНКО Дмитро Петрович –

кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри тактико-спеціальної підготовки Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка
e-mail: kyslenko.d@gmail.com

ВЕКЛИЧ Віктор Андрійович –

слухач Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка, заступник начальника Управління поліції охорони в м. Києві Національної Поліції України
e-mail: kyslenko.d@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЛІЦІЇ ОХОРОНИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний розвиток суспільства характеризується все більшою залежністю від інформаційних процесів, які розвиваються стрімкими кроками. Зі вступом України в світовий інформаційний простір,

сучасними темпами розвитку інформаційних технологій, систем зв'язку та комунікацій з'являються нові види злочинів, об'єктом злочинного посягання яких є інформаційна безпека. Внаслідок цього захист інформації є одним із основних напрямків, які потребують

додаткового вивчення та удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання забезпечення інформаційної безпеки досліджувалися вітчизняними науковцями, зокрема: А. Б. Агаповою, І. Л. Бачило, О. В. Бойченко, Р. А. Каложним, Д. О. Крasiковим, В. А. Копиловою, О. В. Логіновим, В. Н. Лопатіною, А. В. Морозовою, Ю. Ю. Орловим, Л. Д. Рейман, І. К. Сезоновою, В. Д. Сорокіною, В. Г. Хахановським та іншими.

Мета статті полягає у розкритті поняття та сутності інформаційної безпеки в діяльності поліції охорони.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «інформація» сьогодні вживається дуже широко і різнобічно. Важко знайти таку сферу знань, де б воно не використовувалося. Інформація – це дані про людей, предмети, факти, події, явища і процеси незалежно від форми їхнього представлення. Відомо, що інформація може мати різну форму, зокрема, дані закладені в комп'ютерах, листи, пам'ятні засоби, досє, формули, креслення, діаграми, моделі продукції і протоколи, дисертації, судові документи тощо. Як і будь-який продукт, інформація має споживачів, що потребують її, і тому володіє певними споживчими якостями, а також має і своїх власників або виробників [1].

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про інформацію», одним із основних напрямів державної інформаційної політики є забезпечення інформаційної безпеки України.

Термін «інформаційна безпека» розглядається в різних контекстах. Під інформаційною безпекою слід розуміти, складну систему інформаційних правовідносин, яка одночасно повинна задовольняти інформаційні права особистості, організації та держави й не порушувати інформаційні права держави, організації, особистості. Об'єктивно категорія «інформаційна безпека» виникла з появою засобів інформаційних комунікацій між людьми, а також з усвідомленням людиною наявності у людей і їхніх співтовариств інтересів, яким може бути завдано збитків шляхом дії на засоби інформаційних комунікацій, наявність і розвиток яких забезпечує і задає інформаційний обмін між всіма елементами соціуму [2].

Л. Д. Рейман під інформаційною безпекою розуміє захищеність інформації, яка обробляється в інформаційно-обчислювальній системі, від випадкових або навмисних дій внутрішнього або зовнішнього характеру, які можуть нанести збитки власникам інформаційних ресурсів або користувачам інформації.

В. А. Ліпкан, стверджує, що захист

інформації є частиною інформаційної безпеки [3]. У свою чергу, інформаційну безпеку можна визнати складовою національної безпеки. У Законі України «Про основи національної безпеки України» діяльність усіх державних органів в інформаційній сфері має бути направлена на: забезпечення інформаційного суверенітету України; вдосконалення державного регулювання розвитку інформаційної сфери шляхом створення нормативно-правових та економічних передумов для розвитку національної інформаційної інфраструктури та ресурсів, впровадження новітніх технологій у цій сфері, наповнення внутрішнього та світового інформаційного простору достовірною інформацією про Україну; активне залучення засобів масової інформації до боротьби з корупцією, зловживаннями службовим становищем, іншими явищами, які загрожують національній безпеці України; забезпечення неухильного дотримання конституційного права громадян на свободу слова, доступу до інформації, недопущення неправомірного втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у діяльність засобів масової інформації, дискримінації в інформаційній сфері і переслідування журналістів за політичні позиції; вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору та протидії монополізації інформаційної сфери України [4].

У Доктрині інформаційної безпеки України, затвердженої Указом Президента України, визначений перелік державної політики в інформаційній сфері щодо забезпечення інформаційної безпеки, механізм реалізації координації діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері [5].

Правоохоронні органи, зокрема поліція охорони є складовою частиною системи інформаційної безпеки держави, які мають специфічні особливості функціонування в інформаційному середовищі.

Як суб'єкт забезпечення інформаційної безпеки поліція охорони керується Конституцією України, законами України, указами, розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями уряду України, а також іншими нормативно-правовими актами України, міжнародними договорами України, Положеннями про Міністерство внутрішніх справ України, Національну Поліцію України та іншими нормативно-правовими актами по здійсненню діяльності, спрямованої на охорону і захист життєво важливих інтересів особи, суспільство і держави від загроз в інформаційній сфері.

Інформаційна безпека поліції охорони – це захист інформаційної сфери поліції охорони від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Зовнішніми загрозами, які представляють небезпеку для об'єктів забезпечення інформаційної безпеки у сфері діяльності Національної поліції України, зокрема поліції охорони, є: розвідувальна діяльність спеціальних служб іноземних країн, міжнародних злочинних організацій, організацій та груп, пов'язаних зі збором відомостей, які розкривають плани діяльності, технічне оснащення, методи роботи підрозділів поліції, відомості про охоронювані об'єкти фізичних та юридичних осіб; діяльність іноземних та приватних комерційних структур та окремих осіб, які намагаються отримати несанкціонований доступ до інформаційних ресурсів; кібератаки, які спрямовані на захоплення інформаційних даних комп'ютера, отримання повного контролю над ресурсами комп'ютера або на виведення комп'ютерних систем підрозділів поліції з ладу шляхом розповсюдження шкідливих програм.

До внутрішніх загроз забезпечення інформаційної безпеки в системі поліції охорони належать: недостатність законодавчого і нормативного регулювання обороту інформації; втрата працездатності технічних засобів та збій в роботі програмного забезпечення в інформаційно-телекомунікаційних системах; несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж, мереж електрозв'язку; неправомірні дії з інформацією, яка обробляється та зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або носіях, вчинені особою, яка має право доступу до неї; умисне чи необережне розголошення конфіденційної інформації співробітниками; неправомірне отримання інформації особою, яка не має доступу до неї, внаслідок витоку такої інформації через технічні канали; неправильне організаційне забезпечення захисту інформації; електромагнітне випромінювання та наведення.

Інформаційна безпека поліції охорони полягає у спроможності працівників поліції охорони убезпечити інформаційні ресурси від несанкціонованого доступу до них, та унеможливити витoki службової інформації.

Відповідно до наказу Національної поліції України № 385 від 10 травня 2016 року, до переліку відомостей, що становлять службову інформацію в системі Національної поліції України у сфері охорони об'єктів, службовою є:

Інформація про:

1) обладнання режимних об'єктів чи приміщень органів та підрозділів поліції, а

також спеціальної установи поліції (сукупні відомості), за винятком відомостей, які віднесені до державної таємниці;

2) порядок передавання – приймання під охорону приміщень і об'єктів, у тому числі режимних;

3) закупівлю, передачу, облік, зберігання тощо бойової вогнепальної зброї, набоїв до неї та спеціальних засобів;

4) організацію безпеки особового складу, охорону і оборону об'єктів органів та підрозділів поліції, за винятком відомостей, які віднесені до державної таємниці;

5) коди (паролі) для взяття під охорону (зняття з-під охорони) об'єктів, принципів схеми їх обладнання та блокування засобами охоронно-пожежної та тривожної сигналізації, способи відключення цих засобів;

6) види, порядок, стан і системи організації охорони рухомих і нерухомих об'єктів, у тому числі фізичних осіб;

7) спеціальне програмне забезпечення, протоколи інформаційного обміну, лінії зв'язку, у тому числі між складовими частинами систем передавання тривожних сповіщень у системі централізованого нагляду поліції охорони;

8) дані про замовників послуг охорони та їх відповідальних (уповноважених) осіб.

У територіальних підрозділах поліції охорони циркулює інформація, яка підлягає захисту від загроз: в режимно-секретних органах – інформація, що становить державну таємницю; на пунктах централізованого спостереження – інформація в автоматизованих системах передавання тривожних сповіщень, системах пожежного моніторингу; у відділах бухгалтерського обліку та аудиту (бухгалтерії) – інформація в системах «Інтернет-банкінгу», серверах для обробки та зберігання фінансових та облікових даних; в чергових частинах – інформація в інтегрованих інформаційно-пошукових системах.

Забезпечення інформаційної безпеки в діяльності поліції охорони здійснюється через: організаційно-аналітичне управління; управління технічної охорони; відділ правового забезпечення; режимно-секретний сектор Департаменту поліції охорони – структурні служби Департаменту поліції охорони, які забезпечують правове та організаційно-технічне забезпечення інформаційної безпеки в діяльності поліції охорони.

Аналізуючи вищенаведене, можна сформулювати завдання поліції охорони з позиції забезпечення інформаційної безпеки:

1) запобігання витоку інформації з обмеженим доступом технічними каналами та особами, які мають право доступу до неї;

2) запобігання несанкціонованого втручання в інформаційні системи поліції

охорони;

3) систематичне проведення інструктажів з персоналом про заходи із протидії витоку службової інформації, заходи із впорядкування обігу інформації, що стосується діяльності поліції охорони тощо;

4) систематичне ознайомлення персоналу із законами та іншими нормативно-правовими актами щодо забезпечення інформаційної безпеки;

5) співробітництво з іншими підрозділами поліції та державною службовою спеціального зв'язку та захисту інформації України з питань забезпечення інформаційної безпеки;

6) участь у розробленні та реалізації державної політики щодо боротьби з інформаційними злочинами.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, з вищенаведеного ми можемо дійти висновку, що поліція охорони Національної поліції України є складовою частиною системи інформаційної безпеки. Забезпечення інформаційної безпеки поліції охорони здійснюється відповідно до встановлених законом повноважень та спрямоване на своєчасне виявлення, запобігання та припинення загроз в її інформаційному просторі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Руколайніна І. Є. Захист інформаційної безпеки як об'єкта забезпечення в діяльності поліції / Руколайніна І. Є. // Харківський національний університет внутрішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lsej.org.ua/2_2016/26.pdf

2. Сезонова І. К., Нестерцова Ю. О. Інформаційна безпека досудового розслідування / Сезонова І. К., Нестерцова Ю. О. // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. Харків, 2016 [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://univd.edu.ua/scienceactivity/index.php?usid=281&fid=550>

3. Ліпкан В. А. Адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юридичних наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / В. А. Ліпкан. – К., 2008. – 34 с.

4. Про основи національної безпеки України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 351. Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3200-IV від 15 грудня 2005 р. – Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 14. – Ст. 116.

5. Указ Президента України № 47/2017 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» [Електронний

ресурс].

– Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.

REFERENCES

1. Rukolinina, I. E. (2016). *Zakhyst informatsiyanoi bezpeky yak ob'yekta zabezpechennya v diyal'nosti politsiyi*. [Protection of information security as an object of support in the activities of the police]. Kharkiv National University of Internal Affairs [Electronic resource]. – Access mode: http://lsej.org.ua/2_2016/26.pdf

2. Sezonova, I. K., Nestertsova, Yu. O. (2016). *Informatsiyana bezpeka dosudovoho rozsliduvannya*. [Information security of pre-trial investigation]. Kharkiv.

3. Lipkan, V. A. (2008). *Administratyvno-pravovi osnovy zabezpechennya natsional'noyi bezpeky Ukrainy*. [Administrative and legal bases for ensuring national security of Ukraine]. Kyiv.

4. *Pro osnovy natsional'noyi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy*. [On the Fundamentals of National Security of Ukraine: Law of Ukraine // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. – 2003. – № 39. – Article 351. With changes made according to the Law № 3200-IV of December 15, 2005. – Information from the Verkhovna Rada of Ukraine. – 2006 – № 14. – article 116]. Kyiv.

5. *Ukaz Prezidenta Ukrainy # 47/2017 Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrainy vid 29 hrudnya 2016 roku «Pro Doktrynu informatsiyanoi bezpeky Ukrainy»*. [Decree of the President of Ukraine № 47/2017 On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated December 29, 2016 «About the doctrine of information security of Ukraine» [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

КИСЛЕНКО Дмитро Петрович – кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри тактико-спеціальної підготовки Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукові інтереси: сучасна професійна підготовка фахівців охоронної діяльності та безпеки України.

ВЕКЛИЧ Віктор Андрійович – слухач Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка, заступник начальника Управління поліції охорони в м. Києві Національної Поліції України.

Наукові інтереси: професійна підготовка фахівців охоронної діяльності Національної поліції України.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

KYSLENKO Dmytro Petrovych – candidate of legal Sciences, Professor, head of the Department of tactical and special training of the Institute of Management of state protection of Ukraine, Kyiv National Taras Shevchenko University.

Circle of scientific interests: modern professional training of specialists in security activities and security of Ukraine.

VEKLYCH Victor Andreyevich – student Institute of Management of state protection of Ukraine, Kyiv National Taras Shevchenko University of Taras Shevchenko Kyiv National University, Deputy Chief of the Police Guard Office Kiev.

Circle of scientific interests: professional training of specialists in the security activities of the National Police of Ukraine.

Дата надходження рукопису 19. 09. 2017 р.

УДК 373.2(477.53) «185/192»

ГРИШКО Ольга Іванівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, e-mail: missoliva20@gmail.com,

КЛЕВАКА Леся Петрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи Полтавського інституту економіки і права, e-mail: klevakaalesi@ukr.net

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПОЛТАВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ (перша половина XIX – початок XX століття)

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Заклади для дітей дошкільного віку широко представлені на теренах сучасної України. Цікаво і корисно зупинитися на історії зародження дошкільної освіти нашої країни. Загальновідомо, що вивчення досвіду минулого, можливості його продуктивного використання та розповсюдження це необхідний компонент роботи науковців та методистів країни. Вищенаведені положення визначають актуальність теми нашого дослідження «Становлення і розвиток дошкільної освіти в Полтавській губернії з середини XIX і до початку XX століття». Дитяче виховання завжди турбувало педагогів-новаторів. Адже саме з дитини виростає майбутнє покоління громадян своєї держави. Особливо це питання гостро постає в середині XIX ст. Звичайно це було пов'язано з індустріальним розвитком Російської імперії та інших сфер життя тогочасного суспільства. Це питання турбувало в основному бідних людей, які працювали на підприємствах, а їх діти в цей час знаходилися без нагляду.

Мета статті: з'ясувати причини виникнення дошкільної освіти в першій половині XIX – на початку XX ст. на теренах Полтавщини, встановити основні етапи розвитку дошкільних навчальних закладів,

визначити особливості організації педагогічної діяльності у закладах для дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У першій половині XIX століття на теренах України, як і в інших країнах, розпочинаються суттєві зрушення. Швидкими темпами розвивалися промисловість та сільське господарство. У соціальній сфері головним наслідком такого зрушення стало зростання робітничого класу. Виникає потреба в нагляді за дітьми працюючих матерів. У зв'язку з цим створюються спеціальні заклади: дитячі притулки, майданчики, садки, ясла-притулки.

У XIX ст. почали виникати дитячі заклади, які відкривалися на кошти благодійників. Діяльність притулків того часу регламентувалася низкою документів, у тому числі «Положенням про дитячі притулки» (1839 р.). У ньому чітко проглядається, якою саме повинна бути вихователька для такої установи. Параграф п'ятий документа говорить, що при виборі наглядачки потрібно звертати увагу не стільки на її звання, скільки на її «душевне просвітництво»; спокійну і доброзичливу вдачу, здоровий глузд і вроджене почуття любові до ближнього – ось необхідні якості в жінці, яка повинна бути у деякій мірі матір'ю численного сімейства. Також у положенні чітко даються рекомендації щодо